EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 12.8.2021
COM(2021) 470 final

2021/0264 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(Liidu elanikkonnakaitse mehhanism)

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. KAVANDATAV REGULEERIMISESE

Käesolev ettepanek käsitleb otsust, millega määratakse kindlaks liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses ühiskomitees vastu võetava otsusega, mis käsitleb EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmist

2. ETTEPANEKU TAUST

2.1. EMP leping

Euroopa Majanduspiirkonna lepinguga (edaspidi „EMP leping“) tagatakse EMP kodanikele ja ettevõtjatele siseturul võrdsed õigused ja kohustused. Sellega nähakse ette nelja vabadust käsitlevate ELi õigusaktide kohaldamine kõigis 30 EMP riigis, mille hulka kuuluvad ELi liikmesriigid, Norra, Island ja Liechtenstein. Lisaks hõlmab EMP leping koostööd muudes olulistes valdkondades, nagu teadus- ja arendustegevus, haridus, sotsiaalpoliitika, keskkond, tarbijakaitse, turism ning kultuur, mis on koondatud ühisnimetuse „kõrvalmeetmed ja horisontaalpoliitika“ alla. Leping jõustus 1. jaanuaril 1994. Euroopa Liit koos liikmesriikidega on lepingu osaline.

2.2. EMP ühiskomitee

EMP ühiskomitee vastutab EMP lepingu rakendamise eest. Tegemist on foorumiga, kus vahetatakse arvamusi EMP lepingu toimimise kohta. Otsused võetakse vastu konsensuse alusel. Vastavalt Lissaboni lepingule vastutab EMPga seotud küsimuste koordineerimise eest ELi poolel Euroopa välisteenistus.

2.3. EMP ühiskomitee kavandatav õigusakt

EMP ühiskomitee võtab eeldatavasti vastu EMP ühiskomitee otsuse (edaspidi „kavandatav õigusakt“), millega muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

Kavandatava õigusakti eesmärk on laiendada EMP lepingu lepinguosaliste koostööd nii, et see hõlmaks EMP EFTA riikide osalemist liidu elanikkonnakaitse mehhanismis. Seepärast tuleb EMP lepingusse inkorporeerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/836, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta[1].

Kuna Liechtenstein ei ole väljendanud huvi liidu elanikkonnakaitse mehhanismis osalemise vastu, puudutab EMP ühiskomitee otsuse eelnõu üksnes Norrat ja Islandi.

Kooskõlas ELi eelarvepoliitikaga on ELi tegevuses võimalik osaleda ainult juhul, kui on tasutud vastav osamakse. Makse võib teha aga alles pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist ja pärast seda, kui Euroopa Komisjon on esitanud EMP EFTA riikidele ELi rahastamisnõude.

Seetõttu kohaldatakse ühiskomitee otsuse eelnõu tagasiulatuvalt alates 1. jaanuarist 2021, et katta 1. jaanuari 2021 ja makse saamise vaheline ajavahemik. Tagasiulatuvus ei mõjuta

[1] ELT L 185, 26.5.2021, lk 1.

asjaomaste isikute õigusi ja kohustusi ning selle kohaldamisel peetakse kinni õiguspärase ootuse põhimõttest.

Vastavalt EMP lepingu artiklitele 103 ja 104 muutub kavandatav õigusakt osaliste jaoks siduvaks.

3. LIIDU NIMEL VÕETAV SEISUKOHT

Komisjon esitab nõukogule EMP ühiskomitee otsuse eelnõu, et nõukogu võtaks selle vastu kui liidu seisukoha. Komisjon loodab, et ta saab esitada selle seisukoha EMP ühiskomitees esimesel võimalusel.

Lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõu sisu ja laadi ei saa pidada pelgalt tehnilisteks korrektsioonideks nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 tähenduses. Seetõttu võtab liidu seisukoha vastu nõukogu.

4. ÕIGUSLIK ALUS

4.1. Menetlusõiguslik alus

4.1.1. Põhimõtted

Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 218 lõikega 9 on ette nähtud otsused, millega „*kehtestatakse lepingus sätestatud organis liidu nimel võetavad seisukohad, kui asjaomasel organil tuleb vastu võtta õigusliku toimega akte, välja arvatud õigusaktid, millega täiendatakse või muudetakse lepingu institutsioonilist raamistikku*“.

Mõiste „*õigusliku toimega aktid*“ hõlmab akte, millel on õiguslik toime asjaomase organi suhtes kehtiva rahvusvahelise õiguse normide alusel. Siia kuuluvad ka sellised õiguslikud vahendid, mis ei ole rahvusvahelise õiguse kohaselt siduvad, aga mis „*võivad mõjutada otsustavalt liidu seadusandja vastu võetud õigusaktide sisu*“[2].

4.1.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

EMP ühiskomitee on lepinguga, täpsemalt EMP lepinguga loodud organ. Õigusakt, mille EMP ühiskomitee peab vastu võtma, on õigusliku toimega akt. Kavandatav õigusakt on rahvusvahelise õiguse alusel siduv kooskõlas EMP lepingu artiklitega 103 ja 104.

Kavandatud aktiga ei täiendata ega muudeta lepingu institutsioonilist raamistikku. Seega on kavandatava otsuse menetlusõiguslik alus Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 218 lõige 9 koostoimes nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta) artikli 1 lõikega 3.

4.2. Materiaalõiguslik alus

4.2.1. Põhimõtted

ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõiguslik alus sõltub eelkõige selle kavandatava akti eesmärgist ja sisust, mida liidu nimel võetav seisukoht puudutab. Kui kavandatava õigusaktiga taotletakse kahte eesmärki või reguleeritakse kahte valdkonda ning ühte neist võib pidada peamiseks, samas kui teine on kõrvalise tähtsusega, peab ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohasel otsusel olema üksainus, nimelt peamise või ülekaaluka eesmärgi või valdkonna tõttu nõutav materiaalõiguslik alus.

---

[2] Euroopa Kohtu 7. oktoobri 2014. aasta otsus kohtuasjas Saksamaa vs. nõukogu, C-399/12, ECLI:EU:C:2014:2258, punktid 61–64.

Kui kavandatava aktiga taotletakse mitut eesmärki või reguleeritakse mitut valdkonda, mis on üksteisega lahutamatult seotud ning millest ükski ei ole võrreldes teistega kõrvalise tähtsusega, tuleb erandina nimetada ELi toimimise lepingu artikli 218 lõike 9 kohase otsuse materiaalõigusliku alusena mitu vastavat õiguslikku alust.

4.2.2. Kohaldamine käesoleval juhtumil

Kavandatava otsuse materiaalõiguslik alus vastab EMP lepingusse inkorporeeritava õigusakti materiaalõiguslikule alusele.

Euroopa Liidu elanikkonnakaitse mehhanism põhineb ELi toimimise lepingu jaotisel „Kodanikukaitse“ (artikkel 196 ja artikli 322 lõike 1 punkt a).

Seetõttu moodustavad esildatud otsuse materiaalõigusliku aluse järgmised sätted: ELi toimimise lepingu artikkel 196 ja artikli 322 lõike 1 punkt a.

4.3. Kokkuvõte

Kavandatava otsuse õiguslikuks aluseks peaksid olema ELi toimimise lepingu artikkel 196 ja artikli 322 lõike 1 punkt a koostoimes ELi toimimise lepingu artikli 218 lõikega 9 ning nõukogu määruse (EÜ) nr 2894/94 (Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta) artikli 1 lõikega 3.

5. MÕJU EELARVELE

Norra ja Island toetavad rahaliselt liidu eelarvet. Täpne summa määratakse kindlaks kooskõlas EMP lepingu sätetega pärast käesoleva nõukogu otsuse eelnõu vastuvõtmist.

6. KAVANDATAVA AKTI AVALDAMINE

Kuna EMP ühiskomitee aktiga muudetakse EMP lepingu protokolli nr 31 koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust, on asjakohane avaldada see pärast vastuvõtmist *Euroopa Liidu Teatajas*.

2021/0264 (NLE)

Ettepanek:

NÕUKOGU OTSUS,

millega määratakse kindlaks Euroopa Liidu nimel EMP ühiskomitees võetav seisukoht seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmisega

(Liidu elanikkonnakaitse mehhanism)

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artiklit 196 ja artikli 322 lõike 1 punkti a koostoimes artikli 218 lõikega 9,

võttes arvesse nõukogu 28. novembri 1994. aasta määrust (EÜ) nr 2894/94 Euroopa Majanduspiirkonna lepingu rakendamise korra kohta,[3] eriti selle artikli 1 lõiget 3,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Euroopa Majanduspiirkonna leping[4] (edaspidi „EMP leping“) jõustus 1. jaanuaril 1994.

(2) EMP lepingu artikli 98 kohaselt võib EMP ühiskomitee oma otsusega muu hulgas muuta EMP lepingu protokolli nr 31, mis sisaldab sätteid koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust.

(3) EMP lepingusse tuleb inkorporeerida Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2021/836[5].

(4) EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) tuleks seetõttu vastavalt muuta.

(5) EMP ühiskomitees võetav liidu seisukoht peaks seega põhinema käesoleva otsuse lisas esitatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

Seisukoht, mis võetakse liidu nimel EMP ühiskomitees seoses EMP lepingu protokolli nr 31 (koostöö kohta teatavates valdkondades väljaspool nelja vabadust) muutmise ettepanekuga, põhineb käesolevale otsusele lisatud EMP ühiskomitee otsuse eelnõul.

---

3 EÜT L 305, 30.11.1994, lk 6–8.

4 EÜT L 1, 3.1.1994, lk 3.

5 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. mai 2021. aasta määrus (EL) 2021/836, millega muudetakse otsust nr 1313/2013/EL liidu elanikkonnakaitse mehhanismi kohta (ELT L 185, 26.5.2021, lk 1).

Artikkel 2

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Brüssel,

Nõukogu nimel
eesistuja